

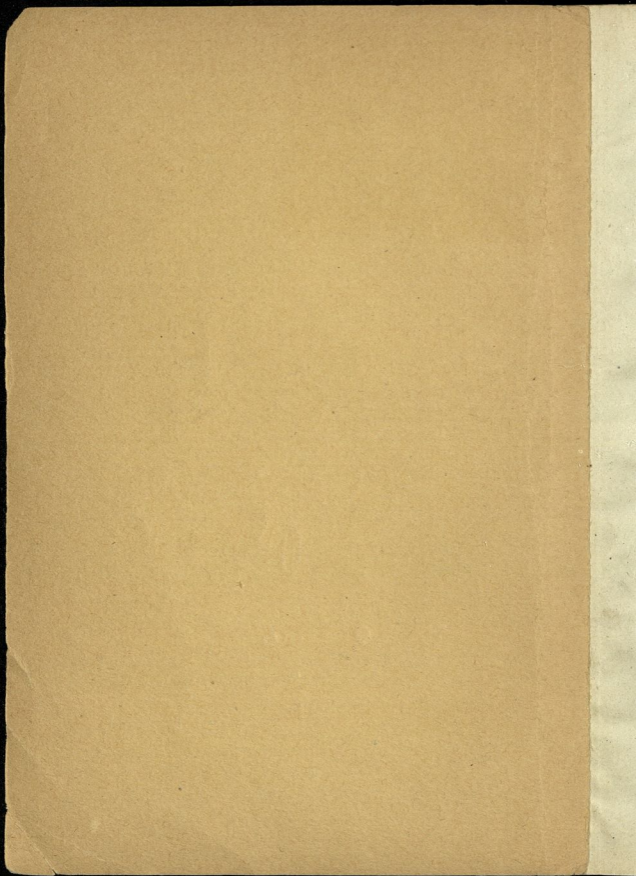
Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

D 282421

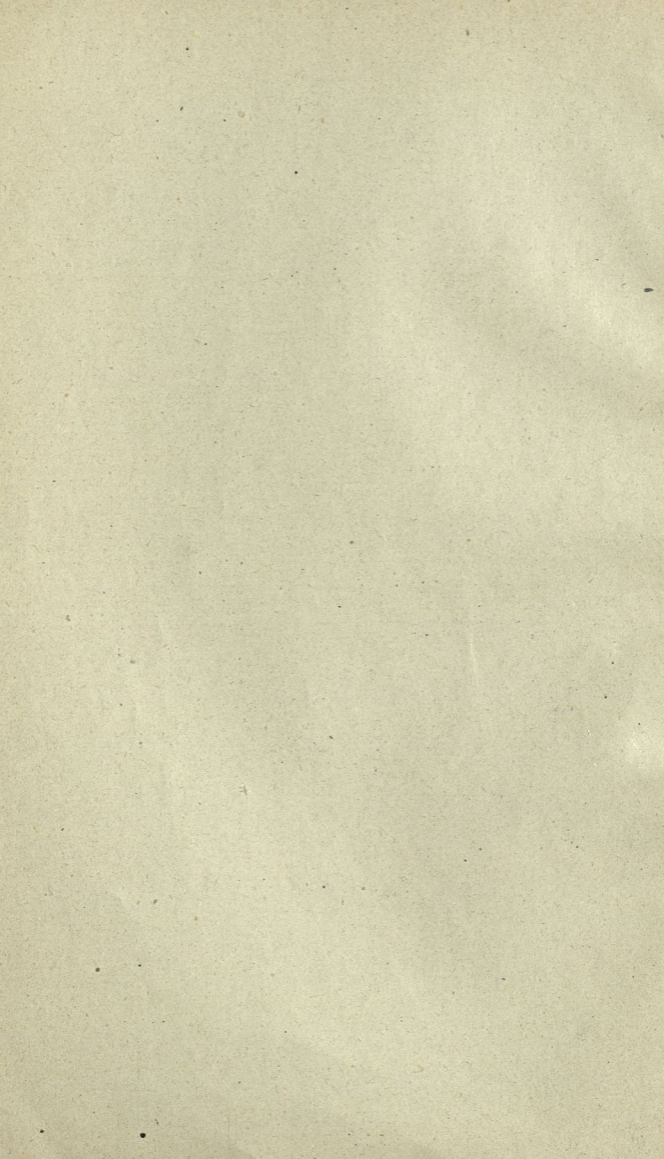
U C

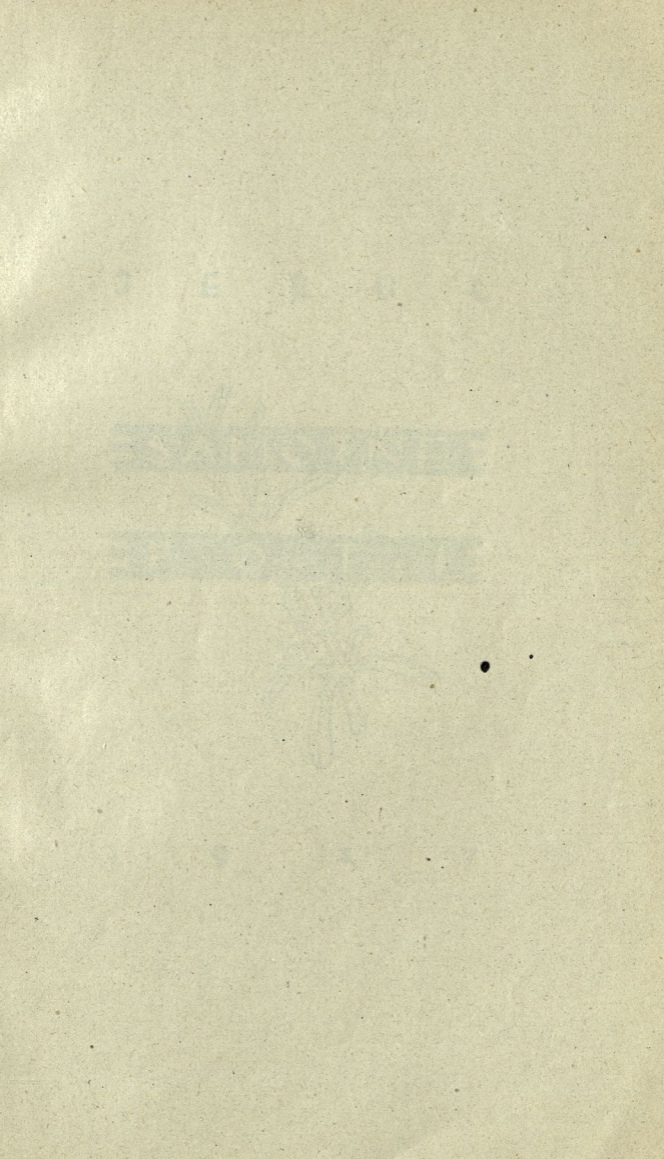
1 9 4 7

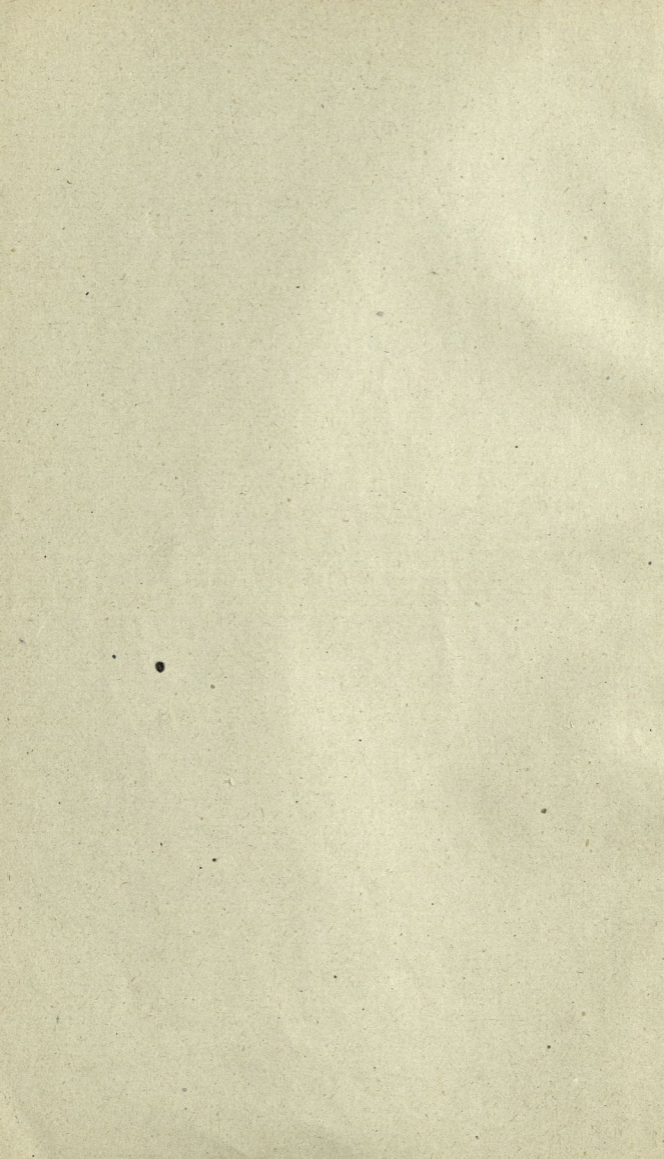

J E R U C

ESAMOTNEE

EPOTIE

1 9 4 7

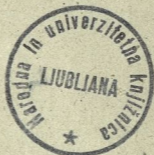
D 282427

C U B E C

282421

LIBRARY

UNIVERSITY

Z 851 / 1974

ID 2 27030272

124285

Ko hotel bi nekdo mi reči

Lvečer, ko sence padajo na pot
in vse drhti v opojni mesečini,
samo jaz iščem zapuščeni kot
in mislim na poljane v domovini.

V kozolcih starih se suši otava
in ajda z vonjem njive blagoslavlja,
v daljavi teče lahkonoga Sava,
s cerkva na gričih zvon moj dom pozdravlja.

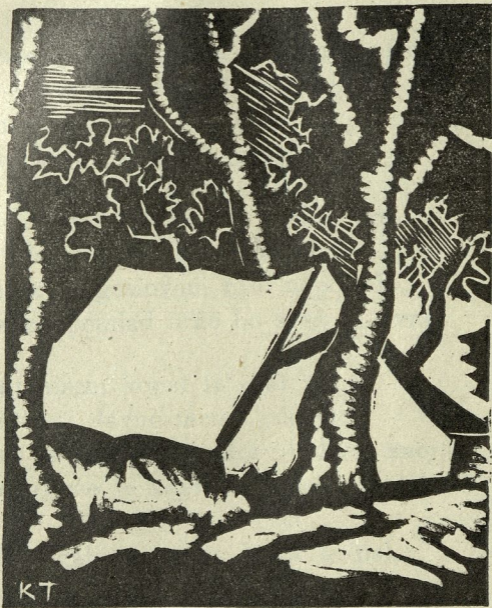
Ko hotel bi nekdo vsaj v snu mi reči,
saj čaka te dekle še, rožmarin
in ogenj plapola v domači peči,
da domek ni grmada razvalin.

DESETI BRAT

 n tebe v sebi našel sem, spoznal,
rojen otrok iz tvoje sem krvi,
preveč si, oče, mi ljubezni dal
in sok zdaj njen kot rožmarin diši.

Tvoj sok, sladak kot košček kruha,
kriči in poje v meni: glej, pomlad,
omamlja me kot vonj lapuha,
a jaz sem danes le Deseti brat!

Neznana cesta, moj edini drug,
me vodi, da ne vem, ne kod in kam,
morda pred prazni prag, domači plug,
moj oče, oče, jaz tako sem sam!

Nekoč oral sem

Oči so tihe, le srce kriči;
dotaknil se ga davni je nasmeh
dekliških ust, domačih njiv in leh,
pomladni klic polja, ki zeleni.

Pozabljen plug sem vzel in z njim oral,
iz grma si urezal prosto otko,
korakal konj med brazdami je krotko,
za nami oče molil in sejal.

In seme padlo je na plodno prst,
v jeseni dalo nam sadu obilo
ter z blagoslovom hišo napolnilo,
da za pomlad orač bo svež in čvrst.

Saj nisem kopal in oral polja
in ti si davno mrtev oče moj,
kot je nekoč me zdrav oblival znoj,
nocoj me je zagrnil val solza.

Raztrgali so me in hrast je pal,
na tuji zemlji sem bolan se zgrudil,
v omotici neznancem dušo nudil,
da bi mi Bog spet domovino dal!

Pridi vetrič

K je si vetrič, vetrček igrivi,
da me spremljaš skozi nočne tmine
in zaziblješ me kot klas na njivi,
pošlješ zopet topli vonj očine?

Pridi, v zlate sanje me odeni,
daj vsaj eno sladko mi minuto,
reci dragi, da težko je meni,
ko jo iščem vsako noč prečuto.

Vetrič topli, pridi čez poljane,
ob večerih, ko ne morem spati
in osuši moje solze slane,
kot nekđaj jih brisala je mati!

Kmalu bom prišel

Le kdaj vrnila se boš ptica mila,
sestrice tvoje zbirajo se v jate,
poleti tudi ti k nevesti v svate,
saj jutri se bo draga poročila.

Nevesto je zasnubila pomlad,
oblekla jo v cvetoče, bajne halje
in sonce zlato na poroki kralj je;
čez noč iz dalj prišla je preko trat.

Polêti ptica na planjavo plodno,
odnesi zvrhan kelih ji solza,
izgnanih bratov, žalostnih sestra,
objemi mesto nas vasico rodno.

Za hišo, sredi zlatega polja,
samoten in ves zlomljen križ stoji,
poljubi ga, pod njim moj bratec spi,
za dom je pal, za večnega Boga.

Mogoče kmalu bom prišel še sam
in kot nekdej dekliču za pozdrav
zavriskal pred vasjo in prek dobnav,
a danes ptička ne, šem še bolan.

ZAPEL BI RAD

Zapel bi rad veselo pesem
o zrelem žitu, smehu ptic,
trenutke jasne rad priklical,
ko bil sem sam cvetočih lic.

Zapel bi rad veselo pesem,
ki čul sem jo don.a svoj čas,
ko sem krog matere stopical
in bil je čist, svetal moj glas.

Zapel bi rad veselo pesem,
ko sanje nosil sem v očeh,
verjel, da cvetke govorijo
v pojočih, čudežnih nočeh.

Zapel bi rad veselo pesem,
v slovo mladosti, ki je šla.
Kako? Ko strune vse molcijo
in nisem davno bil doma!

Tako bi rad zapel
in si srce ogrel!

SPOMIN

S si spé,
a jaz ne spim,
le veter nosi krik
stoterih mojih bridkih ran,
prinaša mlade dni na plan
in daje kot zvodnik
mi krut spomin,
solzè.

Poljé
in petje ptic,
nedeljski jok zvonov,
kramljanje vetra in gozda,
kot pesem dobrega Boga
in sanje vseh rodov,
gre prek stezic
srcè.

Doma
sladak večer
in oče reže kruh,
z dobrotno roko ga deli,
na oknu rožmarin diši,
prišel je sveti Duh,
prinesel mir
neba.

Smehljaj
svetlih oči
in vonj spletenih las,
kot reka ti kipi mladost,
med srci veže večni most,
najavlja srečni čas,
ko prebudi
zdihljaj.

Vse spi,
le jaz ne spim,
grenak je srca vzdih
in bridka smrt je v tuji grudi,
ki zadnji ti počitek nudi,
kjer spal bom sam in tih,
še moj spomin
zbledi.

ZDAJ LJUBIM VSE

Zdaj ljubim vse, kar je nekoč bilo,
mladostne dni in ves čarobni svet,
ko me je mati krizala z roko,
mi bil je raj odprt in razodet.

Zdaj ljubim vse kar je nekoč bilo,
poslednji kamen na samotni cesti,
vasic pozdrav in gozdnato stezo.
Hotel domačega bi kruha jesti!

A kar bilo je, nikdar več ne bo
in smeh srca za vselej je utihnil,
saj dan za dnem se mi solzi oko,
od doma daleč kmalu bom izdihnil.

LJUBLJANI

Bòm videl še enkrat te, bela Ljubljana,
nasrkal smehljajev se tvojih oči,
utešil zdihljaje srca in krvi,
prepodil iz duše si črnega vrana?

Ti niti ne veš, da te ljubim brezmejno,
saj skrival pred vsemi sem sveto skrivnost,
le tebi podaril sem svojo mladost,
vse bitje je moje te lačno in žejno.

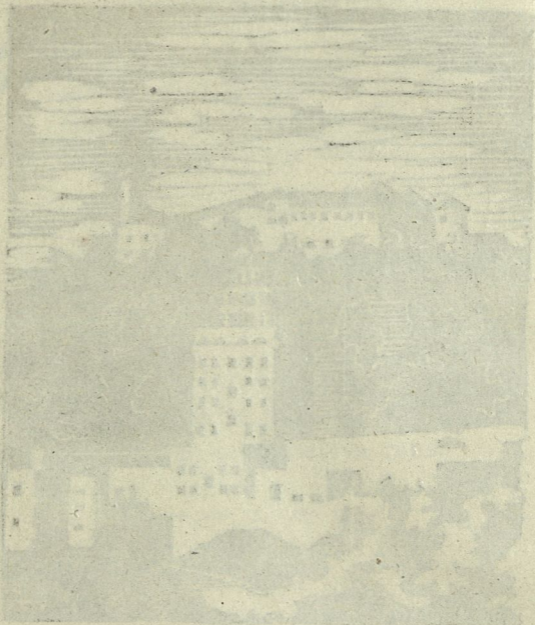
Najslajša si moja beseda, Ljubljana,
ti rojstvo, življenje in smrt si, veselje,
tolažba nesrečnim kot Kristova rana.

Naj zlije na tebe se milost neba,
na hišo in travnik, gozdove in polje,
odvzemi ji, Večni, kozarec gorja!

KT

Dolbel sem stopala

Slušam šumenje borovcev in smrek,
radostnih ptičev pomladne zdihljaje,
ljubljenih src božajoče smehljaje,
blago kramljanje potočkov in rek.

Mirno odhajam na vzvišeni breg,
vzel sem življenju le bežne grižljaje,
tezki obup sem zdravil prepevaje,
glavo mi skoro pobelil bo sneg.

V grudo domačo sem dolbel stopala,
večne sledove preganjanih nog,
vriske krvi, ki po žilah je plala.

Sebi sodnik bom, neusmiljen in strog,
bičal bom dušo si, da bo jokala,
naj kar umre od zatrupljenih rok.

POZDRAVI SONCE

Pozdravi, sonce, moja domovino,
obsuj jo s smehom dobrega otroka,
naj dušo spet poboža tvoja roka
in blagoslovi zalostno družino!

Saj ti edino jo lahko nasmeješ,
preromas svet od neba do morja
in drago vsem si ter povsod doma,
trepetajoče samo ti ogreješ.

Čemu prekrile so te megle sive,
kdo vzel ti moč je, moj popotnik dragi?
Glej, puste so postale naše njive.

Je morda večna noč prekrila svet?
In ti si se priklonil njeni zmagi,
da človek nem obstal je in proklet.

POŽGANO
GRMIČJE

THE UNIVERSITY OF
CHICAGO PRESS

Požgano grmičje

Čutim v telesu nenehno borenje,
su enj strasti sem in novih dognanj,
nosim z zivljejem bolešno zorenje
greukih napitkov in zrušenih sanj.

Dolgo se nisem pač našel v veselju,
dati odgovora znal ni razum,
mar sem požgano grmičje na polju
ali spev novih, mogočnejših strun?

Tik nad prepadom sem žalost zasnuvil,
grobu približal se plahih stopinj,
v uri spoznanja sem starko poljubil,
zdaj sva le eno kot mati in sin!

VRBA IN JAZ

Čez travnik potoček veselo skaklja,
ob bregu pa vrba zelena žaluje,
v srce mi je žalost brezmejna prišla,
nenehoma pir svoj zamolkli piruje.

Da, vrba in jaz sva sklonila glavo,
oba zastrmela v kipenje valov,
odšle so vse nade, odplule z vodo,
zamrla je pesem mladostnih sokov.

Vse je tiho

L večer naslanjam glavo na dlani,
z daljave zro me žalostne oči.

A vem, zaman jih iščem, čakam,
sam vase tožno, bolno plakam.

Krog mene, v meni vlada težki molk,
le z vetrom plava nočni krik postovk.

Ko zganil bi se ta vesoljni čas,
da slišal svoj bi izgubljeni glas.

A vse je tiho, list ne strepeta,
ah, kot bi nema slutnja mimo šla,

Čemu mladost

Peni se moja kri kot morski val,
nemirna vrača se v srca globino
in zile niso zile, so pišcal,
ki vzel jo je pastir na pot v planino.

Tako kot on, jaz noč in dan samevam,
izgublja v noč se vsa mladostna moč,
v breznadni noči plaho dogorevam
in smrt oklepa me v teman obroč.

Čemu mladost, ko dati je ne morem,
a vse zlati se in spreminja v klas,
v nevihti kličem kot pastir uboren,
v planini pusti vrača se moj glas.

MOJA NJIVA

Nadi se njiva mojega življenja.
vsa žejna čaka božajočo dlan,
da pade zrnje novega brstenja;
rad kruh bi bil nesrečnim darovan!

Preorji me, naj zraste nova brst,
razreži s plugom zapuščeno njivo
in ves bom tvoj kot dobra, rodna prst,
nasuj mi v nedra seme dobrotljivo!

Slavil te bom, Gospod, ter pel lepo,
molitev bo ko rosa zasijala
in v meni bo svetlo, tako svetlo,
ko milost tvoja bo na dušo pala.

V TEH DNEH

Po drevju je listje zvenelo, rumeno,
odpada in pada po tleh,
povsod ga je polno, po stezah in gredah,
v pojočih in tihih nočeh.

O, zdaj več ne gremo
veselih obrazov in svetlih oči,
nič več ne pojemo,
ne sanjamo vigrednih dni.

Prav vse je zgubljeno
in dete že nosi zgarani obraz
ter hodi od hiše do hiše,
iz mesta na vas,
opolnoči lačno ne spi še.

Le poj mi slavec

Večerna tišina prišla je iz dalj,
na božjih je krilih sanjavo priplula
in slavec zapel je v srebrno pisčal,
o, pesem njegova se komaj je čula.

Poslušal bi slavec jaz dan te in noč,
le poj mi, le poj in prekriči sreč,
vrnila bo v mene spet silna se moč,
zavriskal bom v sreči čez mlado polje.

Kvišku fant

Kvišku, kvišku fant z glavò,
zora vstaja, svetla zora,
pusti žalost prebridkò
duša se smejati mora.

Ukaj, vriskaj kot nekdej,
črna žalost bi minila,
vrnil se bo lepi maj,
nova radost v tebi vzknila.

Kvišku, kvišku fant z glavò,
vedi, nisi sam na svetu,
sonce vzhaja za gorò,
poj, fantič, o svadbi, cvetu!

Pomlad je že

Pot nedozorel sad odpadel sem z drevesa,
nihče me ni pobral, zagrizel vame,
pijanega sveta steptala me kolesa,
zasekala mi težke, krute rane.

A jaz se smejem, smejem kakor blazen,
čeprav so dušo mi na jeklu prekovali
in čakam, da sesedel se bom prazen,
saj ni jih več, ki za menoj bi se zjokali.

Pomlad je že in jaz bom mlad umrl,
obležal ves krvav nekje na prašni poti,
poslednjič kriknil ter oči zaprl
in sanjal o ljubezni, sreči in dobroti.

Nisem vprašal

Ne, nisem se vprašal, kam pelje me ladja,
kaj hoče mladost na brezmejnemu morju,
napolnil naročje sem zlatega sadja,
kaj mar mi bodočnost, vihar na obzorju.

Ne, nisem se vprašal, je daleč obala
in konec življenja, vsakdanje poti,
če tam me bo sreča, pomlad dočakala,
kjerkoli se vstavim, mi sonce blesti.

A danes ni sonca, ne cvetne pomladi
in ladjo sem zlomil na morskih čerih,
potujem po stepah kot revni nomadi,
k mladosti se vračam z nemirom v očeh.

Noč v Italiji

V mraku gube se otozne aleje,
polne skrivnosti in južnega žara,
duša je bolna kipečega čara,
nemo kot kipi strmijo kakteje.

Daleč pred mano mlad par se poljublja,
Romeo, Julija novega časa,
nežno objel jo je mladec krog pasa,
glas njun se v noči neslišno izgublja.

Stal zapuščen sem, na tla prikovan,
pahnjen od sveta v beraške kolone,
grizel v bolesti stebliko citrone,
klel sem življenje samote pijan.

PIKOVA DAMA

Šiho stopila je v sobo bolest,
znanka vsakdanja z nešteto obrazi,
rahlo, udano do srca se plazi,
nemo ozrla se v mojo je vest.

„Kje si zapravlil, o človek, življenje,
reci, povej mi zdaj svojo skrivnost,
vem, da ti nisem priljubljeni gost,
smrt mi ime je, poslednje hropenje“.

Molčal sem zlomljen pred strašno besedo,
videl v zrcalu le sebe mrliča,
ona me z bikovko šiba in biča,
srepe sijalo ji lice je blede.

„Sedi za mizo, zdaj bova vadjala,
sodbo si slišal, ki Bog jo je dal,
smrt ali milost boš sam si izbral,
liste premešaj!“ — je grobo dejala.

„Hočeš življenje, izvleci rdečo!
Vêdi, grobar ti izkopal je jamo.
Vleci!“ Potegnil sem Pikovo damo,
zlobno je smrt ugasnila mi svečo.

Omoči ustne

Uniči v meni to temno molčanje,
spremeni me v pojočega pastirja;
naj bom kot morja šumno valovanje,
ki v pozni uri potnike vznemirja!

Omoči ustne moje siromašne,
čez rob nâtoči v čašo bisernine,
glej, misli begajo kot ptice plašne,
če vržeš jim pred noge le' drobtine.

Zruši se

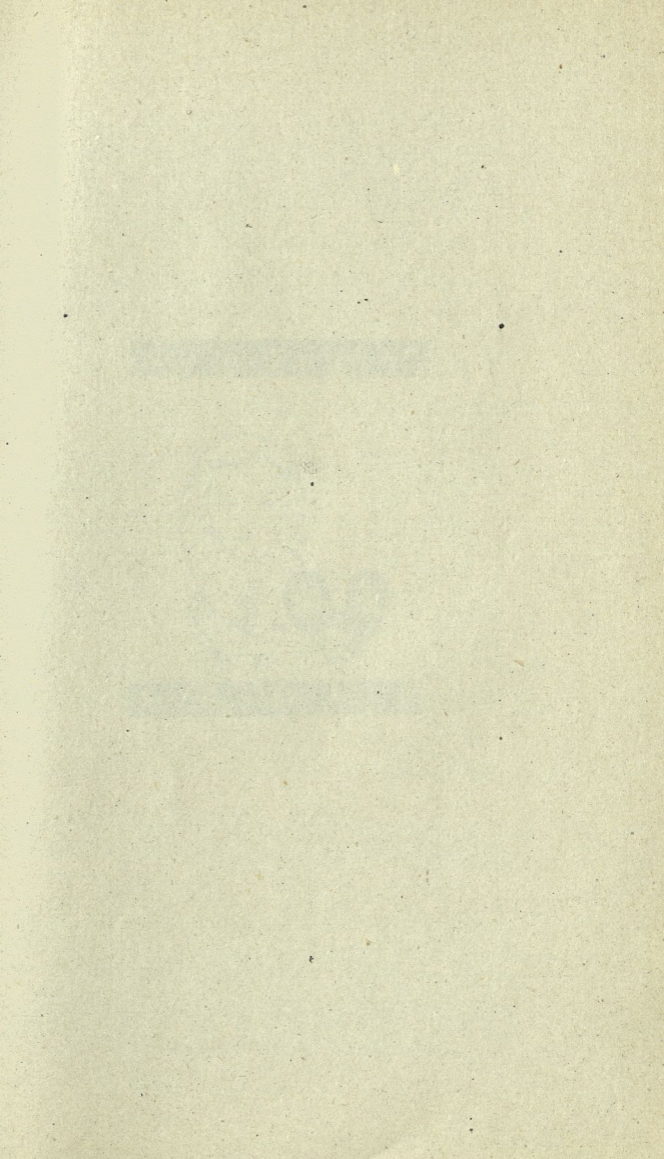
Pijan sem trohnečega vonja tujine,
z mrtvaškimi prti sem postelj postlal
in srce nesrečno na dvoje razklal,
dotaknil se dih me je smrtne tišine.

Zamazal sem z grehom pogrebne tkanine,
moči več ne čutim, da bi jih opral,
zapustil sem njivo in kamen oral,
ponižal si dušo za sij srebrnine.

Kot Juda prokleti ne najdem miru,
na blaznemu žrebcu drvim čez prepad,
že bliža se čas, da predan bom peklu.

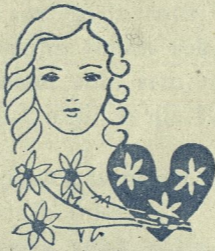
S krvavimi prsti sem zgrabil osat,
zadrnil si vrv okoli vratu,
naj zruši v bridkosti se vir mojih nad!

N E N E

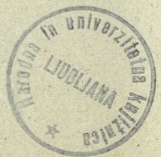
P E S M I

LIBRARY

LIBRARY

Prišla si pesem

Čakal dolge sem noči,
da bi videl tvoj obraz,
pelin mi srce teži
kot zdihljaj razbitih vaz.

Klical sem te in rotil,
lačen tvojih toplih rok,
v strašnem bolu sem zavpil:
Kje si, kje si, večni Bog?

Pa si pesem ti prišla,
bolno dušo tolazila
in prinesla vrisk polja,
soho s smehom napolnila.

O D A

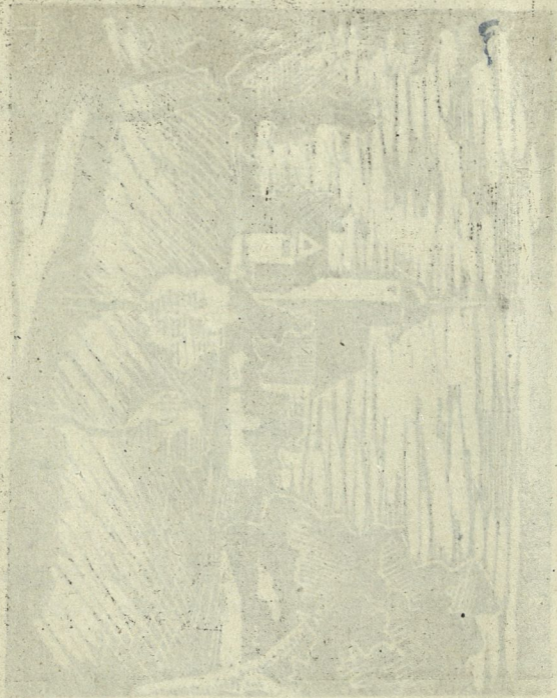
Odšel si, dragi.
Še čutim tvojo roko v dlani,
besedo toplo sem čakala,
tedaj bi vse ti zanjo dala,
a nisem rekla, daj, ostani.

Odšel si, dragi.
In zjutraj je bilo vse belo,
po drevju je sijalo inje,
iskala tvoje sem stopinje,
da našla bi vsaj solzo vrelo.

Odšel si, dragi.
Ko čujem rahli šum pomladi,
se zdi mi, da prihajaš ti,
čemu te, dragi moj, še ni?
O pridi, v srce se prikradi!

O D

Odšel sem, draga.

Tako gredo obsojenci na pot,
brez nade v duši in brez tolažila,
oblečeni v mrtvaška oblačila
in smrt se smeje jim, slavi svoj god.

Odšel sem, draga.

Skovir mi zaskovikal je v slovo
in vse življenje v grozi je zamrlo,
kot bi z nožem kdo prerezal grlo,
udaril za odhod oba s pestjo.

Odšel sem, draga.

Že gosti mrak počasi pada,
prešel zenit odmerjenih sem dni,
le včasih se oglasi klic krvi,
v umiranju bi k tebi rada.

Molčala sva oba

Molčala sva oba
in senčala sva je mimo naju,
morda se zganil ptič je v gaju
kot plah trepet srca.

Molčala sva oba,
čez usta šel je skriti jok
kot strun bi se dotaknil lók,
je to pomlad odšla?

Molčala sva oba,
ne vem, zakaj sem tih bil jaz,
čemu sem vimiraku kril obraz,
je to jesen prišla?

Molčala sva oba.

12 001

Čuješ, draga

Čuješ, draga, veter veje,
skrivna radost dušo greje.

Čuješ, draga, klic v tišini,
ptica poje v mesečini.

Čuješ, draga, rosa pada,
v srcu svetla vigrad vlada.

Čuješ, draga, ljubav sanja,
novo srečo ti oznanja.

KDO SI

*K*je srečal sem oči te modre,
v polnočni uri, v toplem snu,
kdaj božal sem te svetla kodre,
da še sedaj sem poln medu?

Si stvarnost ali sen o sreči,
si senca sonca, ki ga ni,
si morda samo žarek v ječi
jetnikovih otožnih dni?

O, ti si sen in si resnica
in nikdar dočakani dan,
strasti, pričakovanj glasnica,
z neba sladak smehljaj poslan.

JUTRO

Polje, polje, zlato žitno polje,
tisoč barv blesti na rosnih tleh,
Bog razlil je smeh, dišeče olje,
jutro, mlado jutro je v očeh.

Vriskaj, poj pastir ob svoji čredi,
sedi ovnu na hrbet kodravi,
zjasni ljubi njen obrazek blede,
zbudi z zvoncem svet in ga pozdravi!

Očka tvoj za vranci, plugom hodi,
sonce boža mu uvelo lice,
brhka hčerka mu konjiče vodi,
vesna je razpela perutnice.

Noč

Sonce je palo
zemlji v naročje,
sladko zaspalo,
tiha polnoč je.

Vitez je smeli
zdirjal čez polje,
meseč veseli
dobre je volje.

Lahka je duša,
polna radosti,
pesem poslušna
moje mladosti.

Nočna simfonija

Poln vesele, nasmejane tajne
plove mesec nad vrhovi gor,
svatovsko odet, v tenčice bajne,
se je sklonil nad samotni bor.

Polje je zaspalo v zlati zori
in povsod tišina nema vlada,
daleč nad srebrnimi obzorji
mami Schubertova serenada.

Veter je zapletel laske v krošnje
temnih borov, pini in cipres,
s smehom je odnesel sladke prošnje
do gozdičav snežnobelih brez.

Listje je v polnoči strepetalo,
nagajivčku dalo ljub smehljaj
in do jutra z vetrcom kramljalo,
ko je sonce poljubilo gaj.

Jesenski večeri

Skrivnostni jesenski večeri,
srce se izjoče, umiri
in sanja o vigredni sreči.

Le veter vabeče prepeva
in listje odpada z dreves
ob snivanju sončnega dneva.

Prosojni, kristalni zastori,
prek daljnih, neznanih obzorij
sijajna in svetla gre cesta
kot mlada, prečista nevesta.

PASTIR

Legel bom v travó zeleno,
med pastirje gorskih čred,
našel srečo zaželeno,
ki jo iščem dolgo let.

Pasel z njimi bom ovčice,
trobil v rog kot pogonjič
in poslušal božje ptice,
smeh odmeval bo čez grič.

Pijan sem

Pijan sem viharja in jasnih noči,
pijan sem mladosti, ki v meni kipi,
pijan sem ljubezni, ljubice rok,
pijan sem veselja nedolžnih otrok.

O, vsega sem danes nasičen, pijan,
svetlobe in sreče ter palmovih vej,
ko sonce se smeje in jadra čez plan,
vseh potov brez konca in polja brez mej.

RADOST

Ko se stemni
in šum noči
pred oknom poje,
kot nežni spev
prečistih dev,
srce je moje.

Le pridi noč,
v objem svoj vroč
me ti prikleni,
smehljaj mi daj
in svetli gaj
mi spet odkleni.

Ko pride dan,
bom ves pijan
kot fant z goric,
klobuk bom snel,
glasno zapel
prek treh vasic.

LE JEMLJI

Le jemlji, le jemlji, prav vse mi izsrkaj,
natoči si v čašo opojne krvi,
ko kri boš izpila, na dušo potrkaaj,
navžij se sladkosti in vrata zapri!

Ko boš me zavrgla kot prazen kozarec,
jaz nem bom pobiral njegove črepinje,
oprostil v ljubezni pekoči udarec,
poljubljal s strastjo izgubljene stopinje.

POZNA LJUBEZEN

Lakaj sem srečal te, ko vesna vene,
v somraku mladih in skrivnostnih sanj,
brez ognja v sebi, vere dragocene,
strasti viharne, majskih šepetanj.

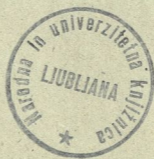
Čemu ti nisem rekel, ne verjemi
besedam toplim, ki so meni tuje,
tam, kjer srcè je polno, tamkaj vzemi,
kar duša tvoja sniva, pričakuje.

V očeh je tlela žalostna jesen,
na jug leteli pozni so žerjavi;
spoznala nisi dih hladan, leden,
to smrt je žela svoje po planjavi.

Linoreze in opremo je izdelal

T O N E   K R O I S
